

Tässä osiossa kerrotaan oikeusalan ammasteista Portugalissa.

Yleisten tuomioistuinten sekä hallinto- ja verotuomioistuinten tuomarit

Portugalin perustuslain (*Constituição*) mukaan tuomarit toimivat tuomioistuimissa, jotka ovat täysivaltaisia elimiä.

Tuomarien tehtävänä on huolehtia oikeudenhoidosta yhteisön nimissä ja lakia noudattaen.

Yleisten tuomioistuinten tuomareiden toimintaan sovelletaan perustuslain ja tuomarien ohjesäännön (*Estatuto dos Magistrados Judiciais*) säännöksiä.

Yleisten tuomioistuinten tuomarit voidaan jakaa kolmeen ryhmään tuomioistuinhierarkian mukaisesti:

korkeimman oikeuden (*Supremo Tribunal de Justiça*) tuomarit (*conselheiro*)

ylioikeuksien (*tribunais das relações*) tuomarit (*desembargador*)

alioikeuksien (*tribunais de 1.ª instância*) tuomarit (*juiz de direito*).

Hallinto- ja verotuomioistuinten tuomarien toimintaan sovelletaan perustuslain, hallinto- ja verotuomioistuinten tuomarien ohjesäännön (*Estatuto dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) ja toissijaisesti tuomarien ohjesäännön säännöksiä. Hallinto- ja verotuomioistuinten tuomarit voidaan jakaa kolmeen ryhmään tuomioistuinhierarkian mukaisesti:

korkeimman hallinto-oikeuden (*Supremo Tribunal Administrativo*) tuomarit (*conselheiro*)

hallinnollisten keskustuomioistuinten (*tribunais centrais Administrativos*) tuomarit (*desembargador*)

hallinnollisten piirituomioistuinten (*tribunais administrativos de círculo*) ja verotuomioistuinten (*tribunais tributários*) tuomarit (*juiz de direito*).

Tuomarin virkaan hakeudutaan kolmivaiheisessa menettelyssä, johon kuuluvat julkinen haku, teoreettinen käytännön koulutus *Centro de Estudos Judiciários* -oppilaitoksessa ja tuomioistuinharjoittelu. Nämä kolme vaihetta suorittaneet hakijat nimitetään alioikeuden tuomariksi (*juiz de direito*).

Tuomarikoulutus jatkuu koko uran ajan.

Ylin oikeusneuvosto (*Conselho Superior da Magistratura*) valvoo alioikeuksissa toimivien yleisten tuomioistuinten tuomarien toimintaa säännöllisiä tarkastuksia tekemällä, ja ylin hallinto- ja verotuomioistuinneuvosto (*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais*) valvoo hallinto- ja verotuomioistuinten tuomarien toimintaa. Kunkin tarkastuksen päätteeksi tuomarien osaamisesta annetaan arvosana (*Muito Bom, Bom com distinção, Bom, Suficiente e Medíocre*). Jos osaaminen arvioidaan heikoksi (*Medíocre*), tuomari pidätetään viranhoidosta ja hänen soveltuvuutensa tehtävään tutkitaan tarkemmin.

Ylin oikeusneuvosto ja ylin hallinto- ja verotuomioistuinneuvosto päättävät yleisten tuomioistuinten sekä hallinto- ja verotuomioistuinten tuomarien virkaan nimittämisestä, toimipaikkaan osoittamisesta, siirrosta, ylentämisestä ja kurinpitotoimista.

Perustuslaissa säädetään tuomarien riippumattomuuden ja puolueettomuuden takaamiseksi seuraavaa: Virassa olevat tuomarit eivät voi ottaa vastaan muita julkisia tai yksityisiä tehtäviä, lukuun ottamatta oikeusalan opetus- tai tutkimustehtäviä, joista ei makseta korvausta. Tuomarin voi siirtää toiseen toimipaikkaan, pidättää virastaan, määrätä eläkkeelle tai irtisanoa vain laissa säädettyissä tapauksissa. Tuomarin voi asettaa vastuuseen päätöksestään ainoastaan laissa säädettyissä poikkeustapauksissa.

Lisätietoa on saatavilla osoitteessa <https://www.csm.org.pt/> ja osoitteessa <https://www.cstaf.pt/>.

Syyttäjät

Syyttäjälaitoksessa (*Ministério Público*) toimivien syyttäjien (*magistrados do Ministério Público*) tehtävänä on edustaa valtiota, ajaa syytteitä ja puolustaa demokraattista oikeusvaltiota sekä laissa säädettyjä intressejä. Syyttäjillä on oma ohjesääntönsä ja lain mukainen autonomia.

Syyttäjän virkaan haetaan julkisessa hakumenettelyssä, jossa on osoitettava osaamisensa ja ansionsa sekä läpäistävä *Centro de Estudos Judiciários* -oppilaitoksessa järjestettävät psykologiset testit.

Valitut hakijat nimitetään tuomioistuinharjoittelijoiksi (*auditores de justiça*). *Centro de Estudos Judiciários* -oppilaitoksessa annetun teoreettisen ja käytännön koulutuksen hyväksytysti suorittamisen jälkeen tuomioistuinharjoittelijat nimitetään syyttäjäharjoittelijoiksi (*procuradores-adjuntos*).

Syyttäjälaitoksessa toimivan syyttäjän urajärjestelmä on viisiportainen:

valtakunnansyyttäjä (*Procurador-Geral da República*)

varavaltakunnansyyttäjä (*Vice-Procurador-Geral da República*)

apulaisvaltakunnansyyttäjä (*Procurador-Geral Adjunto*)

valtionsyyttäjä (*Procurador da República*)

apulaisvaltionsyyttäjä (*Procurador da República Adjunto*).

Valtakunnansyyttäjävirsto (*Procuradoria-Geral da República*) on syyttäjälaitoksen ylin elin, jota johtaa valtakunnansyyttäjä. Sen alaisuuteen kuuluvat myös ylin syyttäjäneuvosto (*Conselho Superior do Ministério Público*), neuvoa-antava lautakunta (*Conselho Consultivo*), oikeudelliset tarkastajat (*auditores jurídicos*) ja tukipalvelut.

Ylimmällä syyttäjäneuvostolla on valtuudet päättää syyttäjien nimittämisestä, toimipaikkaan osoittamisesta, siirrosta, ylentämisestä ja kurinpitotoimista.

Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <http://www.ministeriopublico.pt/>.

Asianajajat

Asianajaja (*advogado*) on Portugalin asianajajaliiton (*Ordem dos Advogados*) kuuluva oikeusalan ammattilainen. Hänen tehtäviinsä kuuluu esimerkiksi päämiehen edustaminen ja oikeudellinen neuvonta eli lain tulkintaan ja soveltamiseen liittyvien lainopillisten neuvojen antaminen kolmansien pyynnöstä.

Portugalissa asianajotoimintaa voivat harjoittaa vain Portugalin asianajajaliiton jäsenet.

Asianajajan ammattiin pääsyä koskevat seuraavat vaatimukset:

Portugalissa suoritettu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto tai ulkomailla suoritettu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto, jonka katsotaan vastaavan Portugalissa suoritettua oikeustieteen ylempää korkeakoulututkintoa tai joka on hyväksytty vastaavaksi tutkinnoksi;

18 kuukauden pituisen kaksivaiheisen tuomioistuinharjoittelun suorittaminen (ensimmäinen harjoittelujakso kestää kuusi kuukautta ja täydentävä jakso 12 kuukautta);

kirjallisen ja suullisen asianajajatutkinnon suorittaminen hyväksytysti.

Portugalissa ylemmän oikeustieteen korkeakoulututkinnon suorittanut ulkomaan kansalainen voi liittyä asianajajaliiton jäseneksi samoin ehdoin kuin Portugalin kansalainen, jos maa, jonka kansalainen hän on, myöntää vastaavan oikeuden Portugalin kansalaiselle.

Jos toisessa EU-maassa asianajo-oikeuden saanut asianajaja haluaa tulla pysyvästi Portugaliin harjoittamaan asianajajan ammattia alkuperäisellä ammattinimikkeellään, hänen on liityttävä ensin Portugalin asianajajaliittoon. Tällöin hän voi edustaa päämiestään portugalilaisissa tuomioistuimissa vain Portugalin asianajajaliittoon kuuluvan asianajajan ohjauksessa. Jos hän haluaa harjoittaa asianajotoimintaan täysin yhdenvertaisin oikeuksin ja velvollisuuksin portugalilaisen asianajajan kanssa, hänen on liityttävä Portugalin asianajajaliittoon ja suoritettava kirjallinen ja suullinen asianajajatutkinto portugaliksi.

Portugalin asianajajaliitto on sääntöjensä mukaan asianajotoimintaa harjoittavia ammatillaisia edustava julkinen järjestö. Sen tehtäviä ovat esimerkiksi oikeussuojan saatavuuden varmistaminen, asianajotoiminnan sääntely, asianajajiin ja asianajajaharjoittelijoihin kohdistuvien kurinpitotoimien toteuttaminen, asianajajan ammatin yhteiskunnallisen aseman, arvovallan ja arvostuksen turvaaminen sekä lainsäädännön tuntemusta ja soveltamista koskevan tiedonsaannin edistäminen.

Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <https://portal.oa.pt/>.

Oikeudelliset neuvonantajat

Portugalin oikeusjärjestelmässä ei tehdä eroa asianajajien ja oikeudellisten neuvonantajien (*consultores jurídicos*) välillä.

Toimistoasianajajat

Toimistoasianajajat (*solicitadores*) ovat riippumattomia oikeusalan ammatillaisia, jotka antavat oikeudellista neuvontaa ja edustavat päämiestään ammattikunnan ohjesäännön ja prosessioikeuden asettamissa rajoissa. Toimistoasianajajat voivat edustaa päämiestään tuomioistuimissa silloin, kun asianajajan (*advogado*) käyttö ei ole pakollista.

Toimistoasianajajat voivat edustaa päämiestään (yksityishenkilöä tai yritystä) laillisesti myös tuomioistuimen ulkopuolella, esimerkiksi verohallinnossa, notaaritoimistossa, rekisteritoimistossa tai erilaisissa julkishallinnon elimissä.

Toimistoasianajajan ammattia voi harjoittaa henkilö,

jolla on oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto mutta joka ei kuulu Portugalin asianajajaliittoon tai jolla on toimistoasianajajan tutkinto; toisen EU-maan kansalaiselta edellytetään toimistoasianajajan ammatin harjoittamiseksi kyseisen maan lain mukaan vaadittavaa akateemista tai ammatillista pätevyyttä; joka on suorittanut 12–18 kuukauden pituisen harjoittelujakson;

joka on saanut valvojaltaan tai harjoittelun järjestävältä laitokselta hyvän arvosanan harjoittelustaan sekä suorittanut lakisääteisen valtakunnallisen kokeen.

Toisesta EU- tai ETA-maasta tulevien ammatillisten rekisteröityminen toimistoasianajajien collegioon (*colégio dos solicitadores*) tapahtuu 4. maaliskuuta 2009 annetun lain (*lei*) nro 9/2009 voimassa olevassa versiossa säädetyn mukaisesti.

Toimistoasianajajien ja ulosottomiesten liitto (*Ordem dos Solicitadores e dos Agentes de Execução, OSAE*) on toimistoasianajajia edustava julkinen järjestö. Sen tehtäviin kuuluu esimerkiksi kurinpitovallan käyttäminen jäseniinsä nähden ja lausuntojen antaminen toimialaansa liittyvistä lakiehdotuksista.

Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <http://www.osae.pt/>.

Ulosottoviranomaiset

Ulosottoviranomaiset (*agentes de execução*) ovat oikeusalan ammatillaisia, joilla on lain mukaan toimivalta toteuttaa siviilioikeudelliseen täytäntöönpanomenettelyyn kuuluvia toimia valtakunnan tasolla. He ovat riippumattomia ja puolueettomia, eivätkä he edusta kumpaakaan menettelyn osapuolista. Heidän tehtävänä on hoitaa kaikki täytäntöönpanoon liittyvät toimet, kuten ulosmittaus, tiedoksianto, haastaminen ja ulosmitatun omaisuuden myynti. Joissakin tapauksissa ulosottoviranomaisen tehtäviä voi hoitaa tuomioistuimen virkailija (*oficial de justiça*).

Ulosottomiehen nimeää velkoja ulosottohakemuksessa tai tuomioistuin.

Ulosottomiehenä voi toimia vain oikeusalan ylemmän korkeakoulututkinnon tai toimistoasianajajan tutkinnon suorittanut henkilö,

joka on Portugalin kansalainen;

jota ei koske yksikään toimistoasianajajien ja ulosottoviranomaisten ohjesäännössä (*Estatutos da Ordem dos Solicitadores e dos Agentes de Execução*) tai asianajajaliiton ohjesäännössä mainittu rajoitus;

joka ei ole ollut kymmeneen edelliseen vuoteen merkittynä laissa säädettyyn julkiseen velallisuusluetteloon;

joka on suorittanut hyväksytysti ulosottomiesharjoittelun;

joka on toiminut yli kolme vuotta ulosottotehtävissä, osallistunut kokeeseen ja saanut puoltavan lausunnon avustavien oikeusvirkamiesten lautakunnalta (*Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares de Justiça, CAAJ*);

joka on hakenut kolmen vuoden kuluessa harjoittelun hyväksytysti loppuun suorittamisesta jäseneksi ulosottomiesten erityiskollegioon;

jolla on käytössään yleiskokouksen hyväksymien sääntöjen mukaiset vähimmäisvaatimuksia vastaavat resurssit ja tietotekniikka.

Toimistoasianajajien ja ulosottomiesten liitto (*Ordem dos Solicitadores e dos Agentes de Execução*) ja ulosottomiesten erityiskollegio (*Colégio de Especialidade dos Agentes de Execução*) sääntelevät ja valvovat ulosottoviranomaisten toimintaa.

Toimistoasianajajien ja ulosottomiesten liitosta erillinen CAAJ vastaa ulosottomiesten valvonnasta ja heitä koskevista kurinpitotoimista.

Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <http://www.osae.pt/> ja osoitteessa <https://caaj.justica.gov.pt/>.

Notaarit

Notaarit (*notários*) ovat erikoistuneita oikeusalan ammatillaisia, joilla on toimivalta hoitaa tiettyjä oikeudellisia tehtäviä. Heillä on merkittävä asema kansainvälisessä ja kotimaisessa liike-elämässä.

Notaari

laatii yksityisoikeudellisia sopimuksia ja antaa osapuolille neuvoja noudattaen velvollisuuttaan kohdella kaikkia osapuolia tasavertaisesti. Virallisia asiakirjoja laatiessaan notaari vastaa näiden asiakirjojen ja antamiensa neuvojen lainmukaisuudesta. Notaari on velvollinen ilmoittamaan osapuolille niiden velvoitteiden vaikutuksista ja seurauksista, joihin osapuolet aikovat sitoutua.

panelee täytäntöön vahvistamansa oikeustoimet. Oikeustoimi voidaan kirjata suoraan viralliseen rekisteriin tai panna täytäntöön ilman tuomioistuimen päätöstä, jos jompikumpi osapuoli ei täytä velvoitteitaan.

toimii puolueettomana välittäjänä lakia täysimääräisesti noudattaen ja auttaa osapuolia pääsemään molempien kannalta hyväksyttävään ratkaisuun.

huolehtii pesänselvityksestä, lukuun ottamatta kysymyksiä, joita ei voida niiden luonteen taikka tosiseikoista tai oikeudellisista seikoista johtuvan monimutkaisuuden vuoksi ratkaista pesänselvitysmenettelyssä vaan jotka on ratkaistava sen tuomiopiirin alioikeudessa, jossa pesänselvityksestä vastaava notaaritoimisto sijaitsee (toimivalta on annettu notaaritoimistoille pesänselvityssäännösten hyväksymisestä 5. maaliskuuta 2013 annetulla lailla nro 23 /2013 (*Regime Jurídico do Processo de Inventário*), jolla otettiin käyttöön jaetun toimivallan järjestelmä).

Notaaritoiminnan uudistamisen ja alan yksityistämisen jälkeen notaarien asemasta tuli kaksitahainen: notaari käyttää julkista valtaa, mutta hän on vapaa ammatinharjoittaja. Notaarit eivät ole enää valtion virkamiehiä.

Julkista valtaa käyttäessään notaari toimii oikeusministerin (*Ministro da Justiça*) valvonnassa, ja oikeusministeri voi antaa notaarien toimintaa koskevia määräyksiä ja toteuttaa heitä koskevia kurinpitotoimia. Notaarin ammatin vapautumisen jälkeen notaariliitto (*Ordem dos Notários*) on säännellyt vuodesta

2006 lähtien notaaritoiminnan harjoittamista yhdessä oikeusministeriön kanssa. Notaariliitto valvoo ammattieettisten periaatteiden noudattamista notaaritoiminnassa ja varmistaa yleisen edun mukaisen toiminnan. Oikeusministeriöllä on kuitenkin lain mukaan oikeus puuttua toimintaan notaarin ammatin luonteen vuoksi.

Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <http://www.notarios.pt/OrdemNotarios/pt>.

Rekisterinpitäjät

Rekisterinpitäjät (*conservadores*) ovat valtion virkamiehiä, joiden tehtävänä on kiinteään omaisuuteen, rekisteröitävään irtaimen omaisuuteen, liiketoimintaan ja yksityiselämään liittyvien oikeustoimien ja tietojen kirjaaminen ja kuuluttaminen. Rekisterinpitäjän päätehtävänä on tarkistaa lainsäädännön perusteella edellä mainittujen oikeustoimien ja niihin liittyvien asiakirjojen lainmukaisuus ja varmistaa, että rekisteröitäviä toimia ja tietoja koskevista asiakirjoista ilmenevät oikeudet on määritetty asianmukaisesti ja että laissa säädettyjä rekisteröinti- ja lainhuutovaatimuksia on noudatettu. Vaatimusten täytyessä rekisterinpitäjä päättää oikeustoimen tai tiedon kirjaamisesta rekisteriin.

Rekisterinpitäjät voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin tehtäviensä perusteella:

Väestörekisterin pitäjät (*conservadores do registo civil*) huolehtivat luonnollisten henkilöiden elämään liittyvien tietojen ja tapahtumien määrittelyyn ja kuulutukseen liittyvistä tehtävistä. Heidän vastuullaan on syntymän, avioliiton, kuoleman, adoption, äitiyden/issyden tunnustamisen ja muiden vastaavien toimien kirjaaminen, avio- ja asumuserossa noudatettavien menettelyiden järjestäminen sekä todistusten ja rekisteriotteiden antaminen.

Kiinteistörekisterin pitäjät (*conservadores do registo predial*) huolehtivat kiinteistöjen omistukseen liittyvästä lainhuudatuksesta, millä taataan kiinteistökauppoihin liittyvä oikeusturva.

Ajoneuvorekisterin pitäjät (*conservadores do registo de veículos*) huolehtivat rekisteröitävää irtainta omaisuutta (kuten autoja, veneitä ja lentokoneita) koskevien oikeuksien julkisuuteen liittyvistä tehtävistä. Rekistereistä ilmenee moottoriajoneuvojen ja perävaunujen omistus, millä varmistetaan niiden kauppaan liittyvä oikeusturva.

Kaupparekisterin pitäjät (*conservadores do registo comercial*) huolehtivat yksityisten elinkeinonharjoittajien, yhtiöiden, kaupallisen yhtiön muodossa toimivien siviilioikeudellisten yhtiöiden, rajavastuuyhtiöiden ja muiden kaupparekisteriin ilmoitettavien oikeushenkilöiden oikeudellisen aseman julkisuuteen liittyvistä tehtävistä, jotta varmistetaan liiketoimintaan liittyvä oikeusturva.

Rekisterinpitäjän ammattiin pääseminen edellyttää portugalilaisessa yliopistossa suoritettua oikeustieteen ylempää korkeakoulututkintoa tai vastaavaa akateemista tutkintoa sekä soveltuvuuskokeiden läpäisyä, rekisterinpitoon liittyvää kuuden kuukauden pituista korkea-asteen täydennyskoulutusta, vuoden pituista harjoittelua ja loppukoetta. Hakijoita arvioidaan kaikissa menettelyn vaiheissa, ja hylkääminen voi johtaa hakijan karsiutumiseen. Menettely on avoin julkinen hakumenettely, jonka järjestää kirjaamo- ja notaaritoiminnasta vastaava virasto (*Instituto dos Registos e do Notariado*).

Kirjaamo- ja notaaritoiminnasta vastaava virasto huolehtii rekisteritoimistojen toiminnan johtamisesta, koordinoinnista, tukemisesta, arvioinnista ja valvonnasta.

Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <https://irn.justica.gov.pt/>.

Tuomioistuimen virkailijat

Tuomioistuimen virkailijat (*oficiais de justiça*) ovat oikeuslaitoksen virkamiehiä, joiden tehtävänä on avustaa tuomioistuimessa tai syyttäjälaitoksessa käytävissä menettelyissä. Tuomioistuimen virkailijoihin kuuluu myös tietotekniikan tehtävissä, hallintotehtävissä, teknisen asiantuntijan tehtävissä, avustavissa tehtävissä ja vahtimestarin tehtävissä toimivaa henkilöstöä.

Tuomioistuimen virkailijaksi voi päästä hakeutumalla tuomioistuin- ja syyttäjälaitokseen avustavaksi kirjaajaksi (*escrivão auxiliar*) tai avustavaksi oikeusvirkamieheksi (*técnico de justiça auxiliar*), kun on suorittanut ammattiin valmistavan koulutuksen ja läpäissyt hakumenettelyn.

Tuomioistuimen virkailijan toiminnassa noudatetaan oikeusvirkamiesten ohjesääntöä (*Estatuto dos Funcionários de Justiça*), joka on vahvistettu 26. elokuuta 1999 annetun asetuksen (*decreto-lei*) nro 343/1999 tällä hetkellä voimassa olevassa versiossa. Tuomioistuimen virkailijan tehtävillä on merkittävä asema kansainvälisessä oikeudellisessa yhteistyössä ja erityisesti EU-lainsäädännön täytäntöönpanossa.

Oikeushallinnon keskusvirasto (*Direção-Geral da Administração da Justiça*) on oikeusministeriön alainen elin, joka vastaa oikeuslaitoksen virkamiesten työhönotosta sekä henkilöstöjohtamisesta ja -hallinnosta.

Tuomioistuinvirkaillijoiden neuvosto (*Conselho dos Oficiais de Justiça*) arvioi tuomioistuimen virkailijoiden ammatillista osaamista ja toteuttaa heihin kohdistuvia kurinpitotoimia.

Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <https://dgaj.justica.gov.pt/>.

Sovittelijat

Sovittelija (*mediador de conflitos*) on 19. huhtikuuta 2013 annetun lain (*lei*) nro 29/2013 2 §:n b kohdassa annetun määritelmän mukaisesti riippumaton ja puolueeton kolmas osapuoli, jolla ei ole määräysvaltaa sovittelun osapuoliin nähden mutta joka auttaa sovittelun osapuolia pääsemään riita-asiaissa lopulliseen sovintoon. Kyseisessä laissa säädetään myös Portugalissa toimivan sovittelijan asemasta sekä sovittelijan merkitsemisestä kunkin julkisen sovittelujärjestelmän sovittelijaluetteloon. Luetteloon merkittävät sovittelijat valitaan 25. toukokuuta 2010 annetun määräyksen (*portaria*) nro 282/2010 mukaista menettelyä noudattaen.

Sovittelijan työ on erittäin tärkeää. Sovittelija auttaa osapuolia pääsemään sovintoon, mikä edesauttaa yhteiskuntarauhan ylläpitoa ja joissain tapauksissa myös sen palauttamista. Portugalissa toimii perheasioihin, työyhteisösovitteluun ja rikosasioihin erikoistuneita sovittelijoita. Sovittelun alalla ei toimi valtiosta riippumattomia organisaatioita. Sen sijaan Portugalissa on yksityisiä organisaatioita, jotka tarjoavat sovittelupalveluja ja sovittelijoiden koulutusta.

Sovittelijoita koskevaa valtakunnallista ammattieettistä ohjesäännöstöä ei ole. Edellä mainittuun sovittelusta annettuun lakiin (*Lei da Mediação*) sisältyi kuitenkin sovittelijan oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva luku. Sovittelijan on noudatettava myös sovittelijan koulutukseen olennaisesti kuuluvissa sovittelijan eurooppalaisissa menettelysäännöissä vahvistettuja periaatteita.

Sovittelijoiden toimintaa valvotaan julkisessa sovittelujärjestelmässä, joka jakautuu kolmeen osaan: yksityisoikeudelliset asiat, työoikeudelliset asiat ja rikosasiat. Jokaista julkisen sovittelujärjestelmän osaa johtaa sitä varten perustettu oma julkinen yksikkönsä.

Portugalissa sovittelijan koulutusta ei tarjota julkisissa oppilaitoksissa, vaan sovittelijoita kouluttavat yksityiset oppilaitokset, jotka oikeuspolitiikan viraston (*Direção Geral da Política de Justiça, DGPJ*) on hyväksyttävä 27. marraskuuta 2013 annetun päätöksen (*portaria*) nro 345/2013 mukaisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään koulutuksen laatuun.

DGPJ hallinnoi julkisia sovittelujärjestelmiä vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta vastaavan yksikkönsä (*Gabinete de Resolução Alternativa de Litígios, GRAL*) välityksellä. Se ei varsinaisesti neuvo, miten sovittelijan löytää, mutta se ylläpitää sovittelijaluetteloja. Sovittelijat pääsevät luetteloon hakemalla 25.

toukokuuta 2010 annetun päätöksen (*portaria*) nro 282/2010 mukaiseen valintamenettelyyn.

Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <http://www.dgpj.mj.pt/>.

Selvittäjät

Selvittäjän (*administrador judicial*) tehtävänä on valvoa ja ohjata yritysten tervehtyttämismenettelyyn liittyviä toimia sekä hoitaa konkurssipesää ja realisoida konkurssipesän omaisuutta maksukyvyytömyysmenettelyn yhteydessä. Selvittäjällä on toimivalta toteuttaa kaikki ohjesäännössä ja laissa hänelle uskotut toimet. Menettelyssä hoidettavien tehtävien perusteella selvittäjää kutsutaan tilapäiseksi toimitsijamieheksi, pesänhoitajaksi tai uskotuksi mieheksi.

Selvittäjän ohjesääntö (*Estatuto do Administrador Judicial*) on vahvistettu 26. helmikuuta 2013 annetussa laissa (*lei*) nro 22/2013.

Selvittäjänä voi toimia henkilö,

jolla on tehtävänhoitoon soveltuva loppututkinto ja riittävä työkokemus

joka on suorittanut kuuden kuukauden pituisen harjoittelun

joka on läpäissyt harjoittelun aikana hankittuja tietoja mittaavan erityisen hyväksymiskokeen

joka ei ole esteellinen toimimaan selvittäjän tehtävissä

joka soveltuu toimimaan selvittäjän tehtävissä.

Avustavien oikeusvirkamiesten lautakunta (*Comissão para o Acompanhamento dos Auxiliares da Justiça, CAAJ*) hyväksyy henkilön selvittäjän toimeen ja valvoo hänen toimintaansa.

Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <https://caaj.justica.gov.pt/>.

Patenttiasiamies

Patenttiasiamies (*Agente Oficial da Propriedade Industrial*) on teollisoikeuksiin erikoistunut asiamies, jonka puoleen yritykset ja yksityishenkilöt voivat kääntyä puolustaakseen oikeuksiaan ja etujaan teollisoikeuksien alalla.

Patenttiasiamiehenä voi toimia kansallisen teollisoikeuksien viraston (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P.*) hyväksymä henkilö. Patenttiasiamies huolehtii teollisoikeuksiin liittyvistä toimista päämiehensä nimissä ja lukuun ilman erillistä valtakirjaa.

Patenttiasiamieheksi ryhtymisestä Portugalissa säädetään 24. tammikuuta 1995 annetussa asetuksessa (*decreto-lei*) nro 15/95 (sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna) sekä 29. marraskuuta 2010 annetussa päätöksessä (*portaria*) nro 1200/2010, sellaisena kuin se on muutettuna 25. heinäkuuta 2013 annetulla päätöksellä (*portaria*) nro 239/2013.

Lisätietoja on saatavilla osoitteessa <https://inpi.justica.gov.pt/>.

Maksuttomia oikeudellisia palveluja tarjoavat organisaatiot

Portugalin oikeusministeriö (*Ministério da Justiça*) vastaa yhteistyössä asianajajaliiton ja paikallisviranomaisten kanssa siitä, että kaikkialla Portugalissa toimii oikeusaputoimistoja (*Gabinetes de Consulta Jurídica*), joissa kansalaiset voivat saada maksutonta oikeudellista neuvontaa lakimiehiltä. Luettelo oikeusaputoimistoista yhteystietoineen on saatavilla esimerkiksi oikeuspolitiikan viraston verkkosivuilla (<https://dgpj.justica.gov.pt/>).

Päivitetty viimeksi: 29/01/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.